

Folkhälsomyndigheten

Beskrivning av indikatorer

Bilaga 2 till Folkhälsans utveckling – Årsrapport 2020

Innehåll

Beskrivning av indikatorer	3
----------------------------------	---

Beskrivning av indikatorer

I tabellen nedan redovisas de indikatorer som ingår i Folkhälsomyndighetens årsrapport ”Folkhälsans utveckling – årsrapport 2020”. I tabellen beskrivs indikatorernas namn, datakälla och definition.

Indikator	Datakälla	Definition
Avlidna enligt alkoholindex	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande eller bidragande dödsorsak, enligt ICD-10: E24.4, F10, G31.2, G62.1, G72.1, I42.6, K29.2, K70, K85.2, K86.0, O35.4, P04.3, Q86.0, T51, Y90.1–Y90.9, Y91.1–Y91.9, Z50.2, Z71.4.
Dödlighet i läkemedels- och narkotikaförgiftningar	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: X40–X44, X60–X64, Y10–Y14.
Dödlighet i bröstcancer	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: C50.
Dödlighet i lungcancer	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: C34.
Dödlighet i prostatacancer	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: C61.
Dödlighet i tjock- och ändtarmscancer	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: I00–I99.
Dödlighet i cirkulationsorganens sjukdomar	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: C18–C20.
Dödlighet på grund av yttre orsaker (skador och förgiftningar)	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: V01–Y89 förutom X60–X84.
Suicid (själv mord)	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Underliggande dödsorsak, enligt ICD-10: X60–X84.
Förtida dödlighet	Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Dödsfall mellan 15 och 64 års ålder.
Spädbarnsdödlighet	Registret över totalbefolkningen, Statistiska centralbyrån	Spädbarnsdödlighet/1 000 levande födda. Spädbarnsdödlighet redovisas efter första levnadsveckan, första levnads månaden och första levnadsåret.
Återstående medellivslängd vid födelsen	Statistiska centralbyrån	År kvar att leva vid födseln.
Återstående medellivslängd vid 30 års ålder	Statistiska centralbyrån	År kvar att leva vid 30 års ålder.
Insjuknande i hjärtinfarkt	Patientregistret (slutenvård) och Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Förstagångsinsjuknanden i hjärtinfarkt där förstagångsinsjuknanden räknas efter 7 infarktfria år. Huvud- eller bidiagnos respektive underliggande eller bidragande diagnos, enligt ICD-10: I21, I22.

Indikator	Datakälla	Definition
Insjuknande i stroke	Patientregistret (slutenvård) och Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen	Förstagångsinsjuknande i stroke där förstagångsinsjuknanden räknas efter 7 strokefria år. Huvud- eller bidiagnos respektive underliggande eller bidragande diagnos, enligt ICD-10: I61, I63, I64.
Fallolyckor bland äldre	Patientregistret (slutenvård), Socialstyrelsen	Fallskador (fallolyckor) under ett visst kalenderår (endast det första vårdtillfället per patient och kalenderår). Utifrån skadediagnos och yttre orsakskod 1 enligt ICD-10: W00-W19.
Våldsrelaterade skador	Patientregistret (slutenvård), Socialstyrelsen	Våldsrelaterade skador, under ett visst kalenderår (endast det första vårdtillfället per patient och kalenderår). Utifrån skadediagnos och yttre orsakskod 1 enligt ICD-10: X85-Y09.
Hiv	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Hepatit B	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Gonorré	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Syfilis	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Klamydia	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Mässling	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Campylobakter-infektion	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Enterohemorragisk escherichia coli (EHEC)	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Vancomycinresistenta enterokocker (VRE)	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Enterobacteriaceae med ESBL _{CARBA}	Folkhälsomyndigheten	Antal anmälda fall i alla åldrar.
Vaccinationstäckning	Barnhälsovården	Andel barn som vid två års ålder är vaccinerade mot sjukdomar som ingår i vaccinationsprogrammet.

Indikator	Datakälla	Definition
Psykosomatiska besvär bland skolelever	Skolbarns hälsovanor, Folkhälsomyndigheten	<p>Självrapporterade besvär bland 11, 13 och 15 åringar. Psykiska besvär, såsom nedstämdhet, dåligt humör eller sömnsvårigheter, och somatiska besvär, såsom ont i magen, huvudvärk eller yrsel.</p> <p>För att kategoriseras som att ha psykosomatiska besvär ska man ha uppgett att man har haft minst två psykiska eller somatiska besvär – eller en kombination av dessa – mer än en gång i veckan under det senaste halvåret.</p>
Nedsatt psykiskt välbefinnande	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	<p>Indikatorn bygger på frågor som utgår från GHQ-5: "Har du ständigt de senaste veckorna känt dig olycklig och nedstämd?", "Har du de senaste veckorna förlorat tron på dig själv?", "Har du ständigt känt dig spänd de senaste veckorna?", "Har du tyckt att du varit värdelös de senaste veckorna?". "Har du de senaste veckorna känt att du inte kunnat klara dina problem?" Med svarsalternativen "Inte alls", "Inte mer än vanligt", "Mer än vanligt", "Mycket mer än vanligt" Samt frågan: "Har du de senaste veckorna kunnat ta itu med dina problem?" Med svarsalternativen "Bättre än vanligt", "Som vanligt", "Sämre än vanligt", "Mycket sämre än vanligt".</p> <p>Ett summaindex beräknas utifrån frågorna ovan där mer än vanligt och mycket mer än vanligt ger 1 poäng. Indexet kan anta värdet 0–5. För att ha nedsatt psykiskt välbefinnande krävs 2 poäng eller fler.</p>
Ängslan, oro eller ångest	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	<p>Indikatorn bygger på frågan: "Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?" med svarsalternativen "Nej", "Ja, lätta besvär", "Ja, svåra besvär".</p> <p>De som svarat jakande klassas som att ha ängslan, oro eller ångest.</p>
Stress	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	<p>Indikatorn bygger på frågan: "Känner du dig för närvarande stressad?" Med svarsalternativen: "Inte alls", "I viss mån", "Ganska mycket" och "Väldigt mycket".</p>

Indikator	Datakälla	Definition
		För att kategoriseras som stressad krävs att man svarat alternativ 3 eller 4 på frågan.
Bra allmänt hälsotillstånd	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	Indikatorn bygger på en fråga: "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?" Med svarsalternativen "Mycket bra", "Bra", "Någorlunda", "Dåligt", "Mycket dåligt". De som svarat bra eller mycket bra klassas som att ha bra allmänt hälsotillstånd.
Övervikt och fetma	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	Indikatorn bygger på frågorna: "Hur lång är du? Svara i centimeter och "Hur mycket väger du? Svara i hela kilon." Frågorna ligger till grund för Body Mass Index (BMI) som räknas ut efter formeln vikt (i kg) dividerat med längd i kvadrat (m ²). Övervikt och fetma räknas som BMI≥25. Fetma räknas som BMI≥30.
Riskkonsumtion av alkohol	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	Indikatorn bygger på frågorna: "Hur ofta har du druckit alkohol under de senaste 12 månaderna? Hur många glas dricker du en typisk dag då du dricker alkohol? Hur ofta dricker du sex glas eller fler vid samma tillfälle?" Frågorna härstammar från frågeinstrumentet AUDIT (Alcohol Use Disorder Identification Test). Ett summaindex beräknas utifrån frågorna ovan. Indexet kan anta värdet 0–12. Män med en summa på 6–12 poäng räknas som riskkonsumenter av alkohol. Motsvarande gräns är för kvinnor 5–12 poäng.
Cannabisanvändning	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	Indikatorn bygger på frågan: "Har du någon gång använt hasch eller marijuana?" Med svarsalternativen "Nej", "Ja", för mer än 12 månader sedan", "Ja, under de senaste 12 månaderna", "Ja, under de senaste 30 dagarna". För att kategoriseras som cannabis-användning de senaste 12 månaderna krävs att man svarat "Ja, under de senaste 12 månaderna" eller "Ja, under de senaste 30 dagarna".

Indikator	Datakälla	Definition
Daglig tobaksrökning	Hälsa på lika villkor, Folkhälsomyndigheten	Indikatorn bygger på frågan: "Röker du?" med svarsalternativen "Ja, dagligen", "Ja, ibland", "Nej". För att kategoriseras som daglig tobaksrökning krävs att man svarat "Ja, dagligen".
Ekonomisk standard	Inkomst- och taxeringsregistret, Statistiska centralbyrån	Ekonomisk standard definieras som ekvivalerad disponibel hushållsinkomst, det vill säga summan av hushållsmedlemmarnas inkomster inklusive kapitalinkomster, efter det att skatt och andra negativa transfereringar dragits av, dividerat med en ekvivalensskala som tar hänsyn till hushållets storlek och sammansättning. Med detta mått antas alla personer inom ett hushåll ha samma ekonomiska standard. Percentilgränser i tusen kronor.
Ekonomisk utsatthet vuxna	Inkomst- och taxeringsregistret, Statistiska centralbyrån	Ekonomisk utsatthet innebär att hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet är lägre än 60 % av medianvärdet för riket. Disponibel hushållsinkomst, definieras som summan av hushållsmedlemmarnas inkomster inklusive kapitalinkomster, efter det att skatt och andra negativa transfereringar dragits av, dividerat med en ekvivalensskala som tar hänsyn till hushållets storlek och sammansättning. Med detta mått antas alla personer inom ett hushåll ha samma ekonomiska standard.
Ekonomisk utsatthet barn (0-19 år)	Inkomst- och taxeringsregistret, Statistiska centralbyrån	Andelen barn i hushåll där hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet är lägre än 60 % av medianvärdet för riket. Inklusive kapitalinkomst. Disponibel hushållsinkomst, definieras som summan av hushållsmedlemmarnas inkomster inklusive kapitalinkomster, efter det att skatt och andra negativa transfereringar dragits av, dividerat med en ekvivalensskala som tar hänsyn till hushållets storlek och sammansättning. Med detta mått antas alla personer inom ett hushåll ha samma ekonomiska standard.

Indikator	Datakälla	Definition
Behörighet till gymnasiet	SIRIS, Skolverket	<p>Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program. Andelen beräknas av de elever i årskurs 9 som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet.</p> <p>År 2011 ändrades reglerna för behörighet till gymnasieskolan. Sedan hösten 2011 krävs minst godkänt betyg i svenska, engelska, matematik och ytterligare minst fem ämnen för att bli antagen till ett yrkesförberedande program samt ytterligare nio för att bli antagen till ett högskoleförberedande program. Tidigare krävdes minst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Betygen mäts före prövning. Sedan 2009 ingår alla skolor, inte bara kommunala utan också fristående skolor, internationella skolor och riksinternat.</p>
Gymnasieexamen inom fyra år efter påbörjad gymnasieutbildning	SIRIS, Skolverket	<p>Andelen elever som fått gymnasieexamen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta kurspoäng inom fyra år från sitt startår. Omfattar endast elever som påbörjade gymnasieskolan hösten 2011 eller senare, på grund av att slutbetyg i den gamla gymnasieskolan och yrkesexamen i den nya gymnasieskolan inte är direkt jämförbara.</p>
Långtidsarbetslöshet	Arbetskraftsundersökningarna, Statistiska centralbyrån	<p>Långtidsarbetslöshet innebär en sammanhängande arbetslöshet som varat i minst 12 månader. Här anges andelen långtidsarbetslösa i arbetskraften.</p> <p>I arbetskraften ingår endast de man brukar kalla för den arbetsföra befolkningen, d.v.s. människor som arbetar eller skulle kunna tänkas arbeta om förutsättningarna varit annorlunda, t.ex. arbetslösa och tillfälligt sjukskrivna. De som inte tillhör arbetskraften är bl.a. pensionärer, heltidsstuderande, intagna på anstalt och långvarigt sjuka.</p>

Indikator	Datakälla	Definition
Sysselsättning	Arbetskraftsundersökningarna, Statistiska centralbyrån	Till sysselsatta räknas de som i undersökningen uppgav att de under mätveckan utförde något arbete som anställd eller som egenföretagare under minst en timme, eller var tillfälligt frånvarande under mätveckan. Här anges andelen sysselsatta i befolkningen.
Unga som varken arbetar eller studerar	Arbetskraftsundersökningarna, Statistiska centralbyrån	Unga som varken arbetar eller studerar omfattar personer som under en given vecka (referensveckan) inte var sysselsatta, och som inte heller deltog i studier under referensveckan eller de tre veckorna som föregick referensveckan. Här avses såväl formella som informella studier.
Halt av partiklar	Naturvårdsverket	Halt av partiklar med en diameter på mindre än 2,5 µm (PM _{2,5}) i luften. Glidande treårsmedelvärde.
Utsläpp av partiklar	Naturvårdsverket	Utsläpp av partiklar med en diameter på mindre än 2,5 µm (PM _{2,5}) i luften.

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsorisker. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna Östersund Forskarens väg 3, SE-831 40 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se